

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Diyamet İşleri Başkanlığı

Sayı : 51551452-201.03.01-E.324333
Konu : 2020 Yılı Ramazan Ayı Hizmetlerine
Dair Talimat

17.04.2020

DAĞITIM YERLERİNE

Evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu ise cehennemden kurtuluş olan mübarek Ramazan ayına yaklaşmış bulunmaktayız. **23 Nisan Perşembe** günü evlerimizde kılacağımız ilk teravih namazının ardından **24 Nisan Cuma** günü tutacağımız oruç ile Ramazan ayı başlamış olacaktır.

Başkanlığımız, dua, rahmet ve mağfiret iklimi olan Ramazan ayında her yıl bireysel ve sosyal hayatımıza ışık tutan önemli bir temayı kamuoyunun gündemine taşıyarak toplumsal bir duyarlılık ve farkındalık oluşturmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda 2020 yılı Ramazan ayı teması "**Ramazan ve Sorumluluk Bilinci**" olarak belirlenmiştir.

Yüce Allah, insanı eşsiz güzellikte yaratmış; onu "akıl" ve "irade" gibi iki güzel hasletle donatmış ve kâinattaki nice varlığı onun hizmetine sunmuştur. Rabbimiz, "*İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mi zanneder?*" (Kıyâmet Suresi, 36) ayet-i kerimesiyle insanın dünya hayatında başıboş olmadığını, aksine sorumluluk sahibi bir varlık olduğunu bildirmiştir. Göklerin, yerin ve dağların yüklenmekten çekindiği ağır bir emaneti insanoğlu üstlenmiştir. (Ahzâb Suresi, 72)

İnsanın ilk ve en büyük sorumluluğu kendisini yaratan Allah'a karşıdır. Kur'an-ı Kerim'de Yüce Rabbimizin "*...Allah'ın ancak tek ilâh olduğunu bilsinler...*" (İbrâhîm Suresi, 52) ve "*Ben cinleri ve insanları, başka değil, sırf bana kulluk etsinler diye yarattım.*" (Zariyat Suresi, 56) ayetlerinde ifade edildiği üzere bu sorumluluk, kulun kendisini yaratan Rabbinin varlığını ve birliğini kabul etmesi, O'na ortak koşmadan inanması, emir ve yasaklarına riayet etmesidir. Peygamber Efendimiz (s.a.s), bir hadis-i şerifinde, Allah'ın kulları üzerindeki hakkının, insanların O'na kulluk etmeleri ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmamaları; bunu yaptıkları takdirde kulların Allah üzerinde hakkının ise Allah'ın onlara azap etmemesi olduğunu bildirmiştir. (Buhârî, Tevhîd, 1.)

İnsanın Rabbine karşı sorumluluğunun hemen ardından kendisine karşı sorumluluğu gelmektedir. Çünkü ona bahşedilen can, beden, akıl ve irade sorumluluğu ağır bir emanettir. Helal ve nezih gıdayla beslenmek, sağlığını korumak, zararlı alışkanlıklardan kaçınmak insanın öncelikli görevidir. Aynı şekilde insan, manevi ihtiyaçlarının da olduğunu unutmamalı, dünya ve ahiret huzurunun ancak Allah'ı anmakla mümkün olacağı bilinciyle en kıymetli zaman dilimlerinden biri olan Ramazan ayında Rabbine yönelmelidir.

İnsanın sorumluluk halkası ailesine, anne ve babasına, içinde yaşadığı topluma ve yeryüzünü kendileriyle paylaştığı diğer canlılar ve bütün bir kâinat ile tamamlanır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri uyarınca elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : RZFRXEXR Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulv. No : 147/D 06800
Çankaya/Ankara
0 312 295 73 53
0 312 284 55 25

Bilgi için: Mustafa
SADIKOĞLU
Başkanlık Vaizi

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Diyanet İşleri Başkanlığı

Sayı : 51551452-201.03.01-E.324333
Konu : 2020 Yılı Ramazan Ayı Hizmetlerine
Dair Talimat

17.04.2020

İnsanın, bitkilere, hayvanlara, canlı ve cansız bütün varlıklara karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Allah'ın kâinata koyduğu eşsiz nizamı koruması insanın sorumluluğundadır. İnsanın mahlûkata karşı hissedeceği sorumluluk, Yüce Allah'ın eserine, mülküne ve hikmetine olan saygının gereğidir.

Bir virüsle hayatın büsbütün değiştiği günümüzde yeni sorumluluk alanları ortaya çıkmıştır. Zira küresel boyutta etkili olan COVID-19 salgınından insanın kendisini, ailesini, yakınlarını ve çevresindekileri korumak, onların zarar görmemesi için önlem almak, tedbirlere uymak da aynı şekilde dini sorumluluğun gereğidir.

Müminin sorumluluklarını yeniden hatırlaması bakımından Ramazan-ı şerif eşsiz bir fırsattır. Ramazan, Kur'an ve tefekkür, oruç ve sabır ayıdır. Hatalardan arınma ve günahlara tevbe etme zamanıdır. Ramazan, takva ve şükür vaktidir. Ramazan, aynı zamanda fakirlere, düşkünlere, kimsesizlere, tüm ihtiyaç sahiplerine iyilik elinin uzatıldığı paylaşma ve yardımlaşma ayıdır. Bu haliyle Ramazan, dünyamızı huzura, ahiretimizi cennete çevirecek bir bilinçlenme ayıdır.

Hâsılı Ramazan ayı, Rabbimizin rızasına uygun bir ömrü bize öğreten manevi huzur iklimidir. Ramazan ayı teması olarak "**Sorumluluk Bilinci**" konusunun bütün yönleriyle ele alınması, yükümlülüklerimizi hatırlamamıza, kulluk şuurumuzun artmasına, kardeşliğimizin ve toplumsal dayanışmamızın güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Ramazan hizmetleri kapsamında müftülüklerimiz ve dış temsilciliklerimizce aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi önem arz etmektedir.

- Vatandaşlarımız tarafından mektup, faks, e-posta vb. yollarla yazılı olarak, il ve ilçe müftülükleri ile yurt dışı temsilciliklerine bizzat gelmek suretiyle veya telefonla (Alo 190) yöneltilen sorular, 23/08/2019 tarihli "Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Uygulama Genelgesi" hükümleri çerçevesinde il ve ilçe müftülükleri ile yurt dışı temsilcilikleri tarafından cevaplandırılacak ve söz konusu hizmetin eksiksiz bir şekilde yürütülmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.
- İlgili kuruluşlarla gerekli koordinasyon sağlanarak yerel TV/radyo kanallarından ve yazılı basından etkin bir şekilde istifade edilecektir.
- Vaaz-irşat hizmetlerinin müftülük sosyal medya hesapları vasıtasıyla yürütülmesi hususunda gerekli tedbirler alınacaktır.
- Yerel TV/radyo kanalları, yazılı basın ve sosyal medya araçları üzerinden yürütülen irşat faaliyetlerinde "**Ramazan ve Sorumluluk Bilinci**" konusu kapsamlı bir şekilde ele alınacaktır.
- Bayram mesajları Diyanet İşleri Başkanı tarafından verileceğinden müftülerce ayrıca mesaj yayımlanmayacaktır.
- Başkanlığımızca COVID-19 ile ilgili alınan tedbirler kapsamında cami ve mescitlerde Cuma namazları, cemaatle teravih namazları ve vakit namazları kılınmayacaktır. Vatandaşlarımız, namazlarını evlerinde aile bireyleriyle birlikte kılmaya teşvik

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri uyarınca elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : RZFRXEXR Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulv. No : 147/D 06800
Çankaya/Ankara
0 312 295 73 53
0 312 284 55 25

Bilgi için: Mustafa
SADIKOĞLU
Başkanlık Vaizi

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Diyanet İşleri Başkanlığı

Sayı : 51551452-201.03.01-E.324333
Konu : 2020 Yılı Ramazan Ayı Hizmetlerine
Dair Talimat

17.04.2020

edilecektir. (Evde karantina uygulamasına tabi olan vatandaşlarımız bu uygulamanın dışındadır.)

- Ramazan ayında isteyen vatandaşlarımızın namazlarını münferiden eda edebilmeleri için cami ve mescitler açık tutulacağından bütün cami ve mescitler ile müştemilatlarının genel temizliği, lavabo, tuvalet, abdesthane, şadırvan gibi kısımları başta olmak üzere bütün bölümlerinin uygun yöntemlerle dezenfekte edilmesi, sık sık havalandırılması ve temizliğe her zamankinden daha fazla özen gösterilmesi sağlanacaktır.
- Camilerde ezan, salâ ve gerekli durumlarda duyuru için dış seslendirmede kullanılan cihazların ses düzeyleri uygun seviyede (70-85 dB) tutulacak, sesin net ve pürüzsüz olmasına özen gösterilecektir.
- Cami minarelerindeki kandiller Ramazan ayı boyunca iftar vaktinde yakılacak, imsak vaktinde söndürülecektir.
- Camilerdeki mahyalarla ilgili olarak "Camilerin Bakım Onarım ve Çevre Tanzimi Yönetmeliği"nin ilgili maddeleri ile 11.06.2010 tarihli ve 934 sayılı Başkanlık talimatına riayet edilecektir.
- Sabah ezanları Başkanlık takvimine göre her camide aynı anda imsak vaktinde okunacaktır.
- Akşam ezanlarının tam vaktinde okunması için gerekli tedbirler alınacaktır.
- Ramazan Ayı boyunca her gün yatsı ezanından önce sala, ezana müteakip ekteki dua okunacaktır. Ayrıca Cuma günleri öğle ezanından önce sala, ezana müteakiben mezkûr dua okunacaktır.
- COVID-19 ile ilgili alınan önlemler göz önünde bulundurularak cami ve mescitlerde itikâfa girmek isteyenler için daha sonra bilgilendirme yapılacaktır.
- Din görevlilerimiz her gün sosyal medyada "Din Görevlisiyle 365 Gün" kitabı içerisinden tespit edecekleri bir ayet, bir hadis, bir dua ve bir fetvayı yazılı veya görsel olarak (resim, pdf vs.) vatandaşlarımızla paylaşacaktır.
- Din görevlilerimiz, Ramazan ayı boyunca her gün Diyanet TV'de; Sahur Programından sonra (imsak saatine göre değişiklik gösterebilir), ayrıca 15:00 ve 24:00 saatlerinde okunacak olan mukabele programlarının duyurulmasını ve bu programların takip edilmesini teşvik edecektir.
- Kur'an-ı Kerim okumasını bilen vatandaşlarımızın ferdî olarak mukabele okumaları teşvik edilecek, okunacak olan hatimlerin (Kadir Gecesine kadar tamamlanmaları halinde) duası Kadir Gecesinde TRT1 ve Diyanet TV ekranlarında düzenlenecek programda topluca yapılacaktır. Görevlilerimiz bu konuda vatandaşlarımıza gerekli yönlendirmeyi yapacaktır.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri uyarınca elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : RZFRXEXR Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulv. No : 147/D 06800
Çankaya/Ankara
0 312 295 73 53
0 312 284 55 25

Bilgi için: Mustafa
SADIKOĞLU
Başkanlık Vaizi

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Diyanet İşleri Başkanlığı

Sayı : 51551452-201.03.01-E.324333
Konu : 2020 Yılı Ramazan Ayı Hizmetlerine
Dair Talimat

17.04.2020

- COVID-19 sebebiyle dayanışmaya ihtiyacımızın olduğu bu dönemde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından başlatılan "**Biz Bize Yeteriz Türkiye**" kampanyasına destek verilmeye devam edilecek ve bu hususta vatandaşlarımız teşvik edilecektir.
- COVID-19 ile ilgili alınan önlemler kapsamında iftar programları düzenlenmeyecek ve davetlere icabet edilmeyecektir.
- Yerel durum ve özel şartlar dikkate alınarak manevi danışmanlık ve dini rehberlik hizmetleri sosyal medya imkânları kullanılarak sürdürülecektir.
- COVID-19 ile mücadele kapsamında valilik ve kaymakamlıkların koordinasyonunda oluşturulan "Vefa Sosyal Destek" gruplarında verilen hizmetlere devam edilecektir.
- Yerel medya üzerinden yapılan dini içerikli programlar, yazılan makaleler ile sosyal medya araçları üzerinden gerçekleştirilen vaaz-irşad faaliyetleri DHYS'ye, ilgili personel tarafından kaydedilecektir.
- Başkanlığımız tarafından hazırlanan ve konuyla ilgili kitap, dergi ile diğer basılı, görsel ve sesli materyallerin bulunduğu "**Ramazan ve Sorumluluk Bilinci**" temalı Ramazan ayına özel web sitesi (ramazan.diyenet.gov.tr) personelimize duyurulacaktır.
- Diyanet Aylık Dergi, Nisan sayısı "**Sorumluluk Bilinci**" gündemi ile hazırlanmıştır.
- Başkanlığımızca hazırlanan yazılı, görsel ve işitsel materyallerin yerel TV ve radyolarda yayımlanması sağlanacak, "**Ramazan ve Sorumluluk Bilinci**" konulu kitabın dağıtım ve tanıtımı yapılacaktır. Kitap, PDF formatında ramazan.diyenet.gov.tr web sayfasında paylaşılacaktır.
- Vatandaşlarımızın zekât, fitre, sadaka gibi nakdi yardımlarının ihtiyaç sahiplerine, fakirlere, öğrencilere, Kur'an kurslarına vb. yerlere sağlıklı ve güvenli bir şekilde ulaştırmaları için Türkiye Diyanet Vakfı'nın söz konusu ibadetlerin ifası için güvenli bir adres olduğu hususu işlenecektir.

Bu vesile ile aziz milletimizin ve İslam âleminin Ramazan ayını tebrik eder, bu ayın bütün insanlığın sağlık, sıhhat ve huzuruna vesile olmasını Yüce Allah'tan dilerim.

Yukarıda tadat edilen maddelerin hassasiyetle ifası hususunda bilgi ve gereğini rica ederim.

 e-imzalıdır

Prof. Dr. Ali ERBAŞ
Diyanet İşleri Başkanı

Ek : Dua Metni (1 sayfa)

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri uyarınca elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : RZFRXEXR Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulv. No : 147/D 06800
Çankaya/Ankara
0 312 295 73 53
0 312 284 55 25

Bilgi için: Mustafa
SADIKOĞLU
Başkanlık Vaizi

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Diyanet İŞleri Başkanlığı

Sayı : 51551452-201.03.01-E.324333
Konu : 2020 Yılı Ramazan Ayı Hizmetlerine
Dair Talimat

17.04.2020

Dağıtım:

GereĐi:

81 İl ValiliĐine (İl MüftülüĐü)ne

Bilgi:

Merkez Birimlerine

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri uyarınca elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : RZFRXEXR Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulv. No : 147/D 06800
Çankaya/Ankara
0 312 295 73 53
0 312 284 55 25

Bilgi için: Mustafa
SADIKOĞLU
Başkanlık Vaizi

VAAZ KONULARI			
S.NO	KONU	S.NO	KONU
1	İman Nemeti	33	Dilin Afetleri: Zan, Yalan, İftira, Gıybet,
2	İman Esasları (Allah'a, Meleklerle ve Kitaplara İman)	34	Ahlakın Özü: Haya
3	İman Esasları (Peygamberlere, Kadere ve Ahiret Gününe İman)	35	Lokman (a.s.)'ın Oğluna Nasihatleri
4	Kur'an-ı Kerim: Hayat Kitabımız	36	Toplumsal Dayanışma ve Ülfet
5	Sünnet: Nebvî Kılavuz	37	Kardeşlik Hukuku: Müminler Kardeştir
6	Kur'an ve Sünnete Göre Dünya Hayatının Anlamı	38	İnsan: Mükemmel Varlık
7	Dünya Ahiretin Tarlasıdır	39	Mümin Her Daim Ümidini Koruyandır
8	Helal ve Haram: Allah'ın Kulları İçin Koyduğu Sınır	40	Söz Söylemek Sorumluluktur
9	Kamil Müminin Vasıfları	41	Sosyal Medyada da Müslümanız
10	İhlas: Din Samimiyettir	42	Ramazan-ı Şerife Girerken
11	Namaz ve Teravih	43	Ramazan: Rahmet, Mağfiret ve Beraat Ayı
12	Emrolunduğun Gibi Dosdoğru Ol	44	Şükür: Nimetlerin Kadrini Bilmek
13	İnsanların En Hayırlısı Onlara En Faydalı Olandır	45	Kur'an Ayı Ramazan
14	Bir Ömür Sorumluluk Bilinciyle Yaşamak	46	Ramazan-ı Şerif'in Öğrettikleri
15	Hadiselere İbret Nazarıyla Bakabilmek	47	Ramazan ve Sorumluluk Bilinci
16	Komşu Hakkı: Cebrail'in Vasıyeti	48	Oruç: Yalnız Allah İçin
17	Tevekkül: Allah'a Güvenmek	49	Oruç İbadetinin Hikmetleri
18	Affetmek ve Rabbimizden Af Dilemek	50	Sahur ve İftar: Oruçla Gelen Bereket ve Sevinç
19	İlim Her Müslümana Farzdır	51	Oruç İbadetiyle İlgili Fikhi Hükümler-I
20	Selamlaşma: Aranızda Selamı Yayın	52	Oruç İbadetiyle İlgili Fikhi Hükümler-II
21	İslam'ın Temizliğe Verdiği Önem	53	Zekat: Malın Arındırılması
22	Beden, Çevre Temizliği ve Sağlık	54	Zekat: Yoksulun Hakkı
23	Sağlığı Korumanın Yolları	55	Zekat ve Sadaka Kazancı Artırır
24	Zor Zamanlarda Yek Vücut Tek Yürek Olmak	56	Cömertlik ve İsbâr
25	İbadet Hayatımızı Gözden Geçirelim	57	Zekat İbadetiyle İlgili Fikhi Hükümler-I
26	Ailemizde Sevgi, Şefkat ve Merhameti Hakim Kılmak	58	Zekat İbadetiyle İlgili Fikhi Hükümler-II
27	Anne ve Baba: Cennetin İki Kapısı	59	Sadaka-i Fıtır: Varoluş Sadakası
28	Peygamberimizin Çocuk ve Gençlerle Münasebeti	60	İtikaf: Ramazan'da Nefs Muhasebesi
29	Kanaat: Tükenmeyen Zenginlik	61	Kadir Gecesi: Bin Aydan Hayırlı Gece
30	Ticaret Ahlakı: Alırken de Satarken de Dürüst Olmak	62	Ömrümüzü Ramazan Kılabilmek
31	Ölüm: Ebedi Hayata Açılan Kapımız	63	Veda Hutbesi
32	Cennete Giden Yollar: Salih Ameller, Ahlaki Erdemler	64	Bayramlar: Sevgi, Barış ve Yardımlaşma Günleri

DUA METNİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.
أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الْكَرِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.

Ya İlahi! Senin rızan için oruç tuttuk, sana inandık, sana güvendik, senin verdiğin rızıkla iftarımızı açtık, oruçlarımızı ve ibadetlerimizi kabul eyle!

Evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu ebedi azabdan kurtuluş olan Ramazan-ı şerifi her türlü sıkıntıdan kurtuluşumuza ve affımıza vesile eyle Allah'ım!

Ya Rab! İslâm'a ve Müslümanlara yardım eyle!

Biz aciz kullarını sensiz, sahipsiz, kimsesiz ve çaresiz bırakma!

Devletimizi, milletimizi, İslam ümmetini ve tüm insanlığı bu salgın hastalıktan kurtar Allah'ım!

Ya İlahi! Sen alemlerin Rabbisin, her zorluğu gideren Sensin. Bütün hayırlar sendendir.

Ya Rab! Hastalarımıza şifa, dertlilerimize deva, borçlularımıza eda ihsan eyle!

Bu salgın hastalık sebebiyle vefat eden kardeşlerimize ve tüm geçmişlerimize rahmet eyle Allah'ım!

Ya İlahi! Başta sağlık görevlilerimiz olmak üzere devletimizin bekası, milletimizin sıhhat ve selameti için çalışan bütün kardeşlerimize kolaylıklar nasip eyle!

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ
وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. الْفَاتِحَةُ.

Not: Tekbir ve salat-ü ümmiyye makam üzere üç defa okunacaktır.

Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü